

Но нека забележимъ, че българската интелиганция въ своята маса не е живѣла съ нуждитѣ на народа, не е работила за неговото икономическо и културно издигане. То се дължи и на голѣмитѣ исторически събития, изброени по-горе, но, и което е по-важно, тя е била безъ нравствена воля. Оная воля, която прави отъ човѣка пионеръ на доброто.

Учителката е годна и ще носи кръста на просвѣтата занаяпредъ все повече и повече наравно съ учителя. Учителътъ, обаче, е по-пригоденъ да работи въ читалището, защото е въ по-голѣмъ контактъ съ мъжътъ — срѣдата, въ която може да внася нѣщо ново, било въ самия животъ на тая последната, било въ отношенията на членоветѣ ѝ. Учителката трѣбва да се приближи до селянката, домакинята, да ѝ помогне да се освободи отъ невежеството и предразсѣдѣцитѣ ѝ, да пригоди домашния кѣтъ за радостенъ животъ както на децата, така и на дсмакина. Селянкитѣ сж страдашитѣ сжщества въ селото и тѣ би трѣбвало да намѣрятъ своята съчувственица въ лицето на учителката. Мъжътъ — учителъ е по-пригоденъ да носи знанията, активността въ селския животъ. Той говори съ селянитѣ върху стопанскитѣ проблеми, па било даже и върху най-обикновени въпроси. Защото тия въпроси сж животрѣпущи, важни за селянина. Ето защо учителътъ трѣбва да влиза въ контактъ съ селянитѣ, да налага своята дума, своята воля, а не пасивно да дава критикитѣ си. А лесно ли е това? Особено тамъ, кждето е заинтересуванъ селскиятъ чорбаджия! То не е лесно. Не може и да бжде другояче. Материалната заинтересованостъ е особено чувствителна къмъ каквито и да е нововѣведения. Трѣбва да се избиратъ пжтища, по които да се воюва срещу маса пороци и предразсѣдѣци, отъ които, нека повторимъ, има заинтересовани. Значи, ще се даватъ и жертви, на които учителитѣ трѣбва да бждатъ готови.

Читалището трѣбва да се създаде, за да се държатъ подъ благородно влияние ония деца, които сж излѣзли отъ училището. Тия деца трѣбва да се прибератъ въ читалището, за да не се въртятъ около кафенето, около кръчмата, около бозаджийницата. Нѣкога бѣше голѣмъ срамъ това, но днесъ не е така. Бащата не